

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
FAKULTA FILMOVÁ A TELEVIZNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praha, 2017

Agáta Hrnčířová

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA
Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Obor produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PORNOGRAFIE VE FRANCOUZSKÉM ARTOVÉM FILMU

Fuck me – Love – Život Adele

Agáta Hrnčířová

Vedoucí práce : Helena Bendová
Přidělovaný akademický titul: Bakalář

Praha, 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 16. 5. 2017

podpis diplomanta

Poděkování:

Ráda bych zde poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Heleně Bendové, za její rady a čas, který mi věnovala při řešení dané problematiky. V neposlední řadě také děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace.

ABSTRAKT V ČEŠTINĚ

Tato práce řeší pornografii ve francouzském artovém filmu. Nejprve definuje pojem pornografie a uvádí jak je v této práci vnímán. Dále popisuje historii pornografických filmů a současné filmové žánry ve Francii. Záměrem je také vytvoření komparativní studie třech současných francouzských filmů, které obsahují pornografické prvky. Důraz je kladen na analýzu sexuálních scén. Na závěr práce reflektuje vliv sexuální explicitnosti na recepci filmů kritikou a na práci producentů a distributorů.

Klíčová slova:

pornografie, umění, Francie

ABSTRAKT IN ENGLISH

This paper discusses pornography in French artistic cinema. It firstly defines the term pornography and presents how it is perceived in this work. Furthermore, this work describes the history of pornographic films and contemporary film genres in France. The objective is the creation of a case study of three contemporary French films which have pornographic aspects. The accent is placed on the analysis of sexual scenes. The last part of this work reflects the influence of sexual explicitness on the reception of the films by critics and on the work of the producers and distributors.

Keywords:

Pornography, art, France

OBSAH

1. ÚVOD.....	7
2. ETYMOLOGIE PORNOGRAFIE.....	9
3. HISTORIE CENZURY VE FRANCOUZSKÉ KINEMATOGRAFII.....	11
4. UMĚLECKÉ FILMY S PORNOGRAFICKÝMI ASPEKTY.....	14
5. NOVÉ FILM. FORMY POUŽÍVAJÍCÍ PORNOGRAFICKÉ PRVKY.....	17
5.1 Kinematografie těla.....	17
5.2 New french extremity.....	18
6. ANALÝZA FILMŮ.....	20
6.1 Love.....	20
6.2 Fuck me.....	23
6.3 Život Adele.....	26
7. KRITIKA.....	29
7.1 Love.....	29
7.2 Život Adele.....	31
7.3 Fuck me.....	32
8. ZÁKAZY A NAPADENÍ TŘECH VYBRANÝCH FILMŮ.....	34
9. PRODUCENTSKÁ A DISTRIBUČNÍ STRATEGIE FILMŮ S PORNOGRAFICKÝMI PRVKY.....	37
10. ZÁVĚR.....	40
11. SEZNAM LITERATURY.....	42

1. ÚVOD

Tato práce se zabývá pornografií ve francouzském artovém filmu. Zaměřuji se zde na francouzskou kinematografii, protože Francie byla jeden z hlavních a nejambicióznějších aktérů sexuální revoluce v západní Evropě. Stále je považována za jednu ze sexuálně nejotevřenějších zemí, francouzská svoboda projevu nesporně ovlivnila uměleckou a filmovou tvorbu. Zároveň francouzskému jazyku vděčíme za již ustálené slovní spojení „film d'art“, neboli „umělecký film“. Kromě toho je pornografie ve filmu zajímavé téma kvůli jeho kontroverzi, z hlediska toho jak film propagovat, jak se vyrovnat s cenzurou a s kritikou.

Na úvod se pokusím vysvětlit co se skrývá pod termínem „pornografie“ a stručně popíšu historii „artové pornografie“ ve Francii. Budu se také věnovat francouzské cenzuře. Popíšu proč a v jaké situaci vznikala, jaké debaty a institucionální okolnosti jí doprovázely. Prozkoumám nový kinematografický proud, který vznikl ve 21. století. Uvidíme, že se současné francouzské snímky s pornografickými prvky stále umísťují do tradice specificky „artové“ kinematografie.

V druhé části práce se blíže podívám na současně diskutované francouzské filmy *Fuck me* (2002, Virginie Despentes), *Život Adele* (2013, Abdellatif Kechiche) a *Love* (2016, Gaspar Noé), které mají společné právě sexuálně explicitní scény a určitou kontroverzi. Pokusím se tyto filmy analyzovat, konkrétněji popíšu, jakou roli v nich má sex a jakým způsobem je zobrazen.

Také se podíváme na mediální kritiku tří vybraných filmů, na to jak vnímá filmy veřejnost a jak to ovlivňuje jejich status. Zmíním také fungování filmové klasifikace ve Francii a vliv, který měla na tři vybrané filmy.

Na závěr bych ráda propojila estetickou analýzu sexuálních aspektů s úvahou nad distribuční a producentskou strategií filmů s pornografickými prvky. Rovina umělecká zcela nepochybně souvisí s tím, jak je film distribuován. To, jak autoři přemýšlí o zobrazení sexuality ve svých filmech má poté přímý dopad na producenty a distributory.

Cílem mé práce je zkoumat, jak se ve francouzském artovém filmu pracovalo a pracuje se sexualitou a jaký to má vliv na recepci filmu a na práci producentů a distributorů. Pokusím se najít odpovědi na tyto otázky skrze případovou studii tří současných francouzských filmů.

2. ETYMOLOGIE PORNOGRAFIE

Na úvod je nutné vyjasnit si význam slova „pornografie“. Je dochované z antické doby a vychází z řeckého slova porné (prostitutka) a grafein (psát), zkráceně se nazývá porno. Poprvé se objevuje v anglickém *Zákoně o obscénních publikacích* z roku 1857¹. Definic pornografie je několik, následující ovšem nejlépe vystihuje paradox, kterým se v této práci budeme zabývat:

„Pornografie je neumělecké znázornění lidského těla či sexuálního chování, které nemá jiný účel, než podněcovat sexuální pud.“²

Tato definice popisuje porno jako protipól umění. Podle ní se jedná o znázornění, které slouží pouze k vyvolání určitých smyslů a pudů, které nemají kořeny v racionálním myšlení a nejsou podmiňované žádnou uměleckou hodnotou. Je ovšem nutné poznamenat, že se v dějinách na pornografii a sex nahlíželo různými způsoby a byli dokonce znázorněny na významných uměleckých dílech. Ve Středověku je zobrazování sexuality chápáno jako ďáblov dílo a slouží jako varování před hříchem a zlem. V Renesanci se mravy začínají uvolňovat a nahota a erotika se objevuje ve veřejných prostranstvích. Například Michelangelův *David* byl původně úplně nahý, poté musely být Davidovy genitálie překryté fíkovým listem.³

Z obrazů můžeme například zmínit Tizianovy obrazy s nahou Venuší, vzbuzující chtíč a zároveň pobouření ze strany církve. Obraz *Venuše a Amor mezi Časem a Šílenstvím* malíře Agnola Bronzina vyvolat obzvlášť velké rozhořčení, poněvadž na něm byla zobrazena Venuše se synem Amorem v intimním sevření, což vyvolalo debatu o pedofilii a incestu.

¹ Jiráček, V. „Podívám se a vidím“: *Konceptualizace pojmu pornografie*. (Bakalářská práce) Praha : Karlova univerzita, 2015. 11 s.

² A-Ž *Malý encyklopedický slovník*, Academia, 1972. 920 s.

³ Čechovská, K. *Pornografie jako umění?*. (Bakalářská práce) Brno : Masarykova univerzita, 2008. 14 s.

Vynález tisku v 15. století umožnil rychlé šíření knih a tiskovin. Knihy se sexuálními prvky byly postupně běžnou záležitostí, jde například o Boccacciův *Dekameron* ze 14. století.⁴

Vynález fotografie se významně podílel na rozšíření pornografie. Coby první umělecký film zobrazující ženskou sexualitu bývá uváděn český film *Extáze* (1932) režiséra Gustava Machatého. Tento film měl velký úspěch díky svým uměleckým prvkům, ale způsobil mezinárodní skandál kvůli erotickým scénám. Film odsoudil dokonce papež Pius XII.⁵

Dějiny nám tedy dokazují, že pornografie a umění nejsou protipóly, je spousta děl s uměleckou hodnotou, která rovněž patří do skupiny pornografických děl. Můžeme tak s jistotou říct, že předchozí definice pornografie, tak jak jí prezentuje *Malý encyklopedický slovník A-Ž*, je poněkud omezující a jednoduchá. Francouzská verze ve slovníku *Larousse* ono možné propojení naopak vnímá:

„Prezence obscénních detailů v některých uměleckých či literárních dílech; obscénní publikace, představení, fotografie..atd.“⁶

Je proto důležité hned na začátku poznamenat, že se nebudu věnovat klasickému mainstreamovému pornu bez umělecké hodnoty, nýbrž reprezentací obscénních detailů ve filmech, které mají své kořeny již v počátcích umění.

⁴ Ibid. 15 s.

⁵ Černá, M. *Causa: Machatého Extase a filmová cenzura*. (Bakalářská práce) Brno : Masarykova univerzita, 2006. 45 s.

⁶ Francouzský internetový slovník Larousse [online]. Paříž : Les éditions Larousse, 2008 [cit. 2017-05-10] Přístup z : <<http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/pornographie/62651>>

3. HISTORIE CENZURY VE FRANCOUZSKÉ KINEMATOGRAFII

Hned od vzniku prvních pornografických snímků začal stát bojovat proti tomuto novému jevu. Než se Francie dostala k liberálnějšímu smýšlení o pornografii a nahotě vůbec, probíhala v ní masivní cenzura napříč celým 20. stoletím, podobně jako v Americe. Existovaly a existují samozřejmě různé typy cenzur, v této práci ze zaměříme pouze na tu sexuální. Podíváme se na chaotický vztah státu a cenzury a jak konkrétně to ovlivnilo svobodu projevu ve filmové tvorbě.

Francie si při vzniku filmu neuvědomovala komunikační sílu tohoto média, nebyla napsaná žádná pravidla, která by filmovou tvorbu omezovala. Stát ovšem rychle pochopil, že je film účinná zbraň pro manipulaci lidu a šíření různých idejí a filmový průmysl se stal hlídanou záležitostí. S pornografickou kinematografií se stát ocitl v situaci, kdy se musel rozhodnout mezi zachováním určité svobody projevu a mezi ochrannou společností před „negativními“ vlivy. Brzy cenzura sama sebe pasovala na ochránce slušné části populace a vymezila se tak proti tzv. spodině. Fungovala tedy zároveň jako odraz strachů společnosti a jako kontrola společnosti.⁷

V roce 1910 policejní prefekt Lépine vyzval všechny ředitele kinosálů ke stáhnutí filmů obsahujících sporné záběry podle jakéhosi „libovolného uvážení“. Došlo k moha zákazům týkajícím se takto označených filmů, ale spíše na lokální úrovni. V roce 1916 musel pod tlakem poslanců ministr vnitra zajistit celostátní opatření a cenzuru rozšířit na celou zemi. Tímto způsobem se rozšířila vůle chránit „duše“ snadno ovlivnitelných občanů. Zanedlouho vznikla specializovaná komise, která bojovala proti pornografii ve filmu. Hned první rok odmítla poskytnout vízum 145 filmům. Stát se tak stal autoritou a ochráncem populace a mladistvých, bojujícím proti excesům narušujícím společenskou mravu.⁸

⁷ Cordelier, J-E. La censure cinématographique en France et aux Etats-Unis [online]. Il était une fois le cinéma. [cit. 2017-05-12]. Přístup z: <<http://www.iletaitunefoislecinema.com/memoire/2128/la-censure-cinematographique-en-france-et-aux-etats-unis>>

⁸ Trellis, T. *La censure cinématographique en France*. (Bakalářská práce) Lyon : Institut d'études Politiques de Lyon, 2001.

V roce 1930 přichází zvuk, který zásadně ovlivní podobu filmů, ale má také veliký dopad na cenzurování. Je například komplikované vystříhnout postižené scény, protože dochází k desynchronizaci dialogů a poškození struktury příběhu. Zvuk posílí schopnost komunikovat divákům určité myšlenky a stává se z něho o to nebezpečnější zbraň. Jedna věta nebo slovo může změnit celý význam nějakého tvrzení, proto jsou filmaři zpočátku nuceni točit v interiérech, tak aby je mohli producenti kontrolovat.⁹

Během druhé světové války je francouzský film nástrojem k masivní propagandě a slouží k vyzdvižení německého národa. Konec války a okupace ovšem neznamená návrat liberálních hodnot a umělecké svobody. V roce 1946 vzniká *le Centre National de la Cinématographie*, který má pravomoc určovat, kdo bude provozovat filmovou činnost a kdo ne. V 50. letech se objevují různé druhy zákazů, jako je zákaz promítání sovětských filmů a témat týkajících se komunismu.¹⁰

Postupně se ovšem mravy uvolňují a umělci se zdají mít čím dál tím větší svobodu. Tato změna proběhne hlavně po květnu roku 1968. Někteří filmaři z Nové vlny se spojí a vzniká tzv. hnutí „États généraux“. Patří do něj například Truffaut, Godard, Rivette, Renoir a Barthes. Jeden z jejich požadavků je zrušení cenzury (až na tu určenou pro ochranu mladistvých).¹¹ I když hnutí neslaví velký úspěch, poukazuje na potřebnou změnu ve společnosti. Lidé věří, že právě skrze sex a erotiku můžou dosáhnout svobody projevu. Některé evropské pornografické filmy promítané ve Francii, například švédský film *One Swedish Summer* (1968), jsou považované za „umělecké“ a „experimentální“. Francie tedy nevidí důvod proč být přísnější na tuzemskou kinematografii. Pod tímto tlakem se postupně rozšiřují možnosti zveřejnitelného a jsou promítané provokativní filmy jako je *Velká žranice*, *Poslední tango v Paříži* nebo *Maminka a děvka*.

⁹ Cordelier, J-E. La censure cinématographique en France et aux Etats-Unis [online]. Il était une fois le cinéma. [cit. 2017-05-12]. Přístup z: <<http://www.iletaitunefoislecinema.com/memoire/2128/la-censure-cinematographique-en-france-et-aux-etats-unis>>

¹⁰ Ibid.

¹¹ Seguin, L. Losfeld, E. *Le cinéma s'insurge n°1 - États généraux du cinéma* – Paris : Le Terrain Vague, 1968. 8 s.

Komise je ovšem zmatená, neví co je už za hranici morálního a co je ještě možné distribuovat.¹²

V roce 1974 je z 520 distribuovaných filmů 120 označeno za erotické, dokonce pornografické.¹³ Stejný rok prohlašuje nový prezident Giscard d'Estaing zrušení cenzury. Nepodaří se mu to, ale ministr kultury Michel Guy se zasadí o povolení erotických až pornografických filmů. Ve stejném roce vychází film *Emmanuelle*, který se stává velmi rychle komerčním fenoménem. Hraje se neuvěřitelných 533 týdnů a je z něho symbol erotického filmu. Od této chvíle se zvedne masivní vlna výroby pornografických filmů a jejich promítání v kinosálech. Explicitní sex není pouze na plátně, ale i na pouličních plakátech, je najednou všude přítomen. Za jeden rok navštíví erotický film v Pařížských kinech 9 milionů diváků.¹⁴

Postupná liberalizace sexuality začne být pro lidi příliš provokativní a zbytečná, nahota je začne nudit i pohoršovat. Vznikají nečekaná uskupení: asociace, komunisti, feministky, levičáci, které se spojí proti stejnému cíli. Chtějí omezit sexuální svobodu ve filmu. Vláda něco musí udělat a v roce 1975 přijme tzv. „Zákon X“, zákon, který nefunguje jako cenzura, ale jako zdanění. Tvůrci filmů s pornografickými prvky musí platit mnohem vyšší daně. Zdanění těchto filmů se z 17,6% zvýší na 33,33% a tvůrci jsou k tomu povinni odevzdat 20% z výtěžku. Vláda ovšem z počátku nedefinuje, co je konkrétně považované za pornografii a násilí, až v roce 1976 noviny *Officiel* zveřejní první seznam filmů označených X.¹⁵

Tento zákon pořád existuje, jeho články byly ovšem v roce 2009 nahrazeny novými. Nyní nemůžou filmy s pornografickými prvky dostávat automatické a selektivní finanční podpory.¹⁶

¹² Cordelier, J-E. La censure cinématographique en France et aux Etats-Unis [online]. Il était une fois le cinéma. [cit. 2017-05-12]. Přístup z: <<http://www.iletaitunefoislecinema.com/memoire/2128/la-censure-cinematographique-en-france-et-aux-etats-unis>>

¹³ Borrillo, D. *Le droit des sexualités*, Paříž : Presses universitaires de France, 2009. 150 s.

¹⁴ Dorest, C. *Quel film voir?: pour une socioéconomie de la demande de cinéma*, Première édition, 2010. 140 s. ISBN 978-2-7574-0141-5

¹⁵ Meusy, J-J. Hervé, F. La censure du cinéma en France à la Libération [online]. Paříž : Mille huit cent quatre-vingt-quinze, 2008- [cit. 2017-05-10]. Přístup z : <http://1895.revues.org/3592>

¹⁶ Legi France [online]. 2009- [cit. 2017-05-14]. Přístup z: <<https://www.legifrance.gouv.fr>>

4. UMĚLECKÉ FILMY S PORNOGRAFICKÝMI ASPEKTY

V uměleckých filmech se častěji setkáváme se simulovaným sexem nebo s jeho implicitním zobrazením. Ve chvíli, kdy otevřeně ukazují sex nebo tabuizovaná témata související se sexem, jsou často označeny za „pornografické“. Na čtyřech příkladech uvidíme, že je ve francouzské kinematografii řada umělecky hodnotných filmů, které veřejnost přesto řadí do skupiny mainstreamové pornografie.

Některé filmy vyvolaly obzvlášť silnou kontroverzi a debaty. Již zmíněný film *Emmanuelle* (1974) je erotické soft porno od Justa Jaeckinse, které vypráví o mladé a krásné Emmanuelle. Emmanuelle se vydává za svým mužem do Bankoku, kde postupně poznává svojí sexualitu a doposud potlačený fyzický chtíč. Ve filmu se objevuje mnoho choulostivých sexuálních scén, které jsou ovšem relativně schované. I když tento snímek probudil ve Francii divokou kritiku erotických filmů, měl obrovský úspěch. Do francouzských sálů přišlo více jak 8 miliónů diváků a 45 miliónů do světových kin. Jeden sál v Paříži ho dokonce promítal 10 let v kuse. Měl nebývalý úspěch v Japonsku a Španělsku. *Emanuelle* se stal symbolem „ještě přijatelného“ erotického filmu. V Americe je ovšem označen jak film X.¹⁷

Trouble every day (2001) je francouzsko-německo-japonská koprodukce. Tento film natočený režisérkou Claire Denis představuje dva mladé americké manžele Shana a June (Vincent Gallo, Béatrice Dalle), kteří přijíždějí do Paříže kde musí Shane najít starého kamaráda Léa. Léa žije se svojí ženou Coré samotářským životem, jsou odloučeni od světa, protože Coré trpí brutální sexuální posedlostí a kanibalskými pudy. Utíká pravidelně z domu na lov neznámých mužů, aby mohla ukojit své zvrácené touhy. Shane nejspíš trpí stejnou nemocí, proto se rozhodne vyhledat pomoc a lék právě u Léa. Tento snímek je spíš hororový, sex je ovšem jeho centrálním tématem. Claire Denis udělala film o sexuální touze a dominanci, o predátorství, ale i o romantických vztazích. *Trouble every day* měl

¹⁷ Frison, M. *Emmanuelle: les dessous du film érotique culte*. Europe 1 [online]. 2014- [2017-05-10]. Přístup z: < <http://www.europe1.fr/medias-tele/emmanuelle-le-film-erotique-culte-en-5-anecdotes-2296233>>

premiéru v Cannes v roce 2001, byl kritizován hlavně kvůli svým hororovým a krvavým aspektům. Teoretici ho řadí do „New French extremity“, proudu, jehož znakem je právě zobrazení brutálního a agresivního explicitního sexu.¹⁸

Další film s pornografickými prvky je například *Romance* (1999) režisérky Catherine Breillat. Kontroverzi vyvolala tím, že do hlavní role obsadila porno herce Rocca Siffrediho, přesto je film na IMDb (Internet Movie Database) označen jako „arthousový“.¹⁹ Film vypráví o frustrované Marii žijící s přítelem Paulem, který s ní odmítá spát. Marie se intenzivně snaží najít způsob jak Paula přimět k sexu. Její zoufalství se projeví v nezávazném sexu s Paolem (Rocco Siffredi), kterého potkala v baru. Později dojde i k sado machistickému vztahu se starším mužem. Přesto, že film není pornografický, proslavil se hlavně kvůli scénám zobrazujícím nesimulovaný sex. Ve filmu *Anatomie pekla* (2004) Breillat znovu obsadila známého pornoherce. Opět se zde schází frustrovaná žena, tentokrát s homosexuálním mužem. Jako v *Romance* zde Breillat prozkoumává sexualitu a asexualitu. Označila *Anatomie pekla* jako pokračování *Romance*.²⁰ Tentokrát byl ovšem film vnímám jako „erotické drama“ a byl kritizován kvůli homofobním aspektům.²¹

Podobný je i britsko-americký kolektivní film *Destricted* (2006), ve kterém se protíná umění a pornografie. Jeho cílem je právě vyjádřit se k tomu, kde se tyto elementy scházejí. Jde o sedm krátkých arthousových pornografických filmů, skrze které mělo sedm tvůrců možnost prezentovat jejich osobní pohled na sex a pornografii. Jeden z nich byl natočený francouzským režisérem Gasparem Noém s názvem *We fuck alone*. Jeho snímek začíná s masturbující ženou, která svírá v rukou plyšového medvídka. Postupně se od ženy vzdalujeme a zjišťujeme, že se jedná o pornografický film v televizi, před kterou rovněž

¹⁸ Anderson, M. Taking a Second Look at Trouble Every day. The Village Voice [online]. 2013- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://www.villagevoice.com/film/taking-a-second-look-at-trouble-every-day-a-claire-denis-flop-6439736>

¹⁹ Erotic Art-house, IMDb.com [online]. 2014- [2017-05-12] Přístup z : http://www.imdb.com/list/ls070992451?ref_=rls_5

²⁰ Spencer, M. A largely allegorical scenario positing that all men are inherently fearful of female sexuality. SBS Movies [online]. 2009- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <<http://www.sbs.com.au/movies/review/largely-allegorical-scenario-positing-all-men-are-inherently-fearful-female-sexuality>>

²¹ Maltin, L. *Leonard Maltin's 2009 Movie Guide*, New York Times Bestseller, 2008. 41 s.

masturbuje mladý teenager. Noé chtěl především ukázat mužskou samotu, touhy a představy.²² Jako většina Noého filmů je i tento provokativní a na hranici mezi uměním a pornografií.

²² Baussand, M. Déconstruction du genre pornographique. Maze [online]. 2013- [cit. 2017-05-10]. Prístup z : < <https://maze.fr/art/04/2013/destriced-deconstruction-du-genre-pornographique/>>

5. NOVÉ FILM. FORMY POUŽÍVAJÍCÍ PORNOGRAFICKÉ PRVKY

5.1 Kinematografie těla

Ve Francii se na začátku století objevil nový termín charakterizující vlnu současných francouzských filmů 21. století: „Le Cinéma du corps“, v překladu „kinematografie těla“. Poprvé tento termín použil Tim Palmer ve své knize *Brutal Intimacy* (2011) a shromažďuje pod něj filmy, které pracují s tělem, otevřeně odhalují intimitu, tělesnou agresivitu a násilí a často zobrazují explicitní a nesimulovaný sex. Zmiňuje již proslulé umělce jako je François Ozon a Catherine Breillat, ale i současné filmové tvůrce, jako je Gaspar Noé, Marina de Van, Claire Denis, Bruno Dumont a Virginie Despentes. Jejich snímky podle Palmera vyhledávají konfrontaci skrze tělo a obraz. Nazývá je „nová vlna kontroverze“.²³ Jedná se většinou o arthouseová dramata a thrillery zobrazující izolovanou společnost, ve které je intimita znázorněná agresivním způsobem. V těchto filmech většinou chybí výchovné prvky nebo romantizované vztahy. Rodina, partnerství a přátelství se rozpadají a jsou předurčeny k selhání. Časté motivy jsou pitva těla, znásilnění, bezcitný a dravý sex, neobvyklé sexuální praktiky.²⁴

Tato díla se rychle stala objektem diskuzí a kritiky právě kvůli zobrazování syrových a kontroverzních témat. Palmer tvrdí, že tyto motivy můžou na první pohled působit jako pokus o provokaci a skandalizaci společnosti, ale že je potřeba je brát jako avantgardní fenomén. Tvůrci těchto filmů odmítají bavit tradičně pasivního diváka, ale chtějí z něho udělat účastníka zobrazované zkušenosti. Proto volí velice šokující motivy, témata a nepohodlné obrazy, s cílem „zabloumat“ s divákovými emocemi. Hledají tzv. „transgresi“, tedy způsob, jak porušovat a překračovat nastavené pravidla. Filmy, které se dají označit tímto způsobem, jsou esteticky a stylisticky velice odlišné, proto se nedá říct, že je „Cinéma du corps“ žánr sám o sobě, je to spíš termín označující tendenci propojit filmové (herecké) a reálné (divácké) tělo.

²³ Palmer, T. *Brutal Intimacy – Analyzing Cotemporary French Cinema*, Wesleyan University Press, Middleton CT, 2011. 57 s. ISBN 0-8195-6827-9.

²⁴ Ibid. 58 s.

Je nutné říct, že toto hnutí přímo souvisí se současnou francouzskou literaturou. Podobné prvky se objevují v dílech Michela Houellebecqa nebo Virginie Despentes. Despentes napsala esej *King Kong Theorie* (2006)²⁵, vycházející z osobních zkušeností, ve které zkoumá prostituci, trauma ze znásilnění, pornografické prostředí a ženskou sexualitu. Píše syrově a brutálně o svých sexuálních obsesích a traumatech, není to tzv. „lehká“ četba. Po vydání knihy byla Despentes dokonce označena za novou tvář francouzského neo-feminismu.²⁶ U Houellebecqa jsou sex a vulgární výrazy přítomné napříč celým jeho dílem. Jeho romány obsahují obscénní a pornografické pasáže. Často je jejich hlavním hrdinou neatraktivní muž s amorálními a sexuálními touhami. Žena je zobrazena v submisivní pozici a muž jí sleduje jako dravé zvíře svou kořist. Tento typ literatury se řadí do stejné linie jako „Kinematografie těla“, která se dá považovat za jakousi odnož.

Tento fenomén také přímo souvisí s používanou technologií. Díky vzestupu digitálního videa a nízkorozpočtového filmu, se podařilo několika tvůrcům zpracovat riskantní, ale vizuálně unikátní díla. Například použití DV a ruční kamery ve filmu *Fuck me*, kterým se budeme zabývat podrobněji později, režisérce Virginie Despentes umožnilo ukázat šokující záběry explicitního sexu skrze špinavý a realistický obraz. Nedostatek finančních prostředků také pomohlo k vytvoření syrové a brutální atmosféry, připomínající klasické béčkové pornografické videa. Všechny tyto prvky vedly ke vzniku kinematografie, která se nebojí experimentovat a upozorňovat na tabuizovaná témata.

5.2 New french extremity

Některé z citovaných filmů se podle filmového kritika Jamese Quandta dají zařadit do skupiny tzv. New french extremity (NFE).²⁷ Takto označené filmy (od tvůrců jako je François Ozon, Gaspar Noé, Catherine Breillat, Bruno Dumont, Claire Denis, Patrice Chéreau, Bertrand Bonello, Marina de Van, Leos Carax,

²⁵ <http://www.grasset.fr/king-kong-theorie-9782246686118>

²⁶ Louar, N. *Version femmes plurielle: relire Baise-moi de Virginie Despentes* [online]. Palimpsestes, 21, 2009- [cit. 2017-05-10] Přístup z: <http://palimpsestes.revues.org/191>

²⁷ Palmer, T. *Brutal Intimacy – Analyzing Cotemporary French Cinema*, Wesleyan University Press, Middleton CT, 2011. 67 s. ISBN 0-8195-6827-9.

Virginie Despentes...atd) jsou součástí kinematografie těla a podobně souvisí s vývojem nových technologií, ale také s expanzí drog a sexuální liberací. Tyto prostředky umožňují v dnešní společnosti modifikaci reality a přístup k nové virtuální a paralelní realitě, která vzniká pod vlivem drog. Další element, který NFE intenzivně zkoumá je právě sex. Sex je prostředek, jak odstranit konformismus a konzervatismus, který ho ovládá. Sexualita je tu zobrazená jako deviantní, ale nezbytná zkušenost, která stejně jako drogy umožňuje vytvořit novou realitu. Tvůrci využívají erotiku jako manifest, skrze který je možné poddat se svým potřebám a touhám, ale který má dopad i na duchovní a psychickou stránku. Společným znakem těchto filmů je tedy bourání konvencí a hledání nových realit.²⁸

Pokusíme se podrobněji podívat na tři vybrané filmy, které se dají zařadit do fenoménu „kinematografie těla“ nebo obnášejí podobné prvky, spojující artovou a pornografickou kinematografií.

²⁸ Quandt, J. *Flesh & Blood: Sex and violence in recent French cinema*, Artforum, 2004.

6. ANALÝZA FILMŮ

6.1 Love

Ještě před premiérou v Cannes v roce 2015 vyvolal film *Love* Gaspara Noého velký skandál, diváci si totiž před uvedením mohli na internetu prohlédnout pornografické plakáty a fotky z filmu.²⁹ Půlnoční premiéra byla velmi intenzivní, utvořila se nekonečná řada před vstupem do sálu a atmosféra byla napjatá.³⁰ Gaspar Noé tak po filmech *Zvrácený* (2002) a *Vejdi do prázdna* (2009) vytvořil další kontroverzní film, ve kterém můžeme tentokrát vidět erotické a pornografické scény a nesimulovaný sex. Francouzský týdeník *Téléstar* v květnu uvedl, že velký detail ejakulace hlavního hrdiny v Cannes obzvlášť šokoval.³¹ *Love* patří mezi filmy, které vrací erotiku a sex na plátno, ale jedná se především o autorský film, který klade důraz na tvůrčí zpracování. Sám Noé prohlásil, že chtěl natočit „sexuální melodrama ve 3D“.³²

Příběh je relativně jednoduchý. Američan Murphy se jednoho dne probouzí ze snu, s kocovinou a vzpomínkou na svou bývalou přítelkyni Electru. Vstává však vedle jiné dívky, blondřaté Omi. Od chvíle kdy Murphy vstane a dostane nečekaný telefonát, ponoří se do vlastních vzpomínek a divák začne spolu s ním prožívat jeho divokou minulost. Sledujeme Murphyho a Electřino setkání, jejich hádky, lži, nevěry, diskuze a jejich bohatý sexuální život.

Hned první sekvence filmu začíná pomalou milostnou a smyslnou předehrou Murphyho a Electry, scéna trvá zhruba tři minuty. Přímý, ale až zdlouhavě nudný

²⁹ Šafránek, Š., Cannes : Noého film o fyzické lásce mezi třemi lidmi je překvapivě krotký, Hospodářské noviny [online]. Praha : 2015- [cit. 2017-05-10] Přístup z : < <http://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-64054370-gaspar-noe-love-cannes>>

³⁰ L'OBS, "Love" de Gaspar Noé à Cannes : débandade en sortie de projection [online]. 2015- [cit. 2017-05-10]. Přístup z : <<http://tempsreel.nouvelobs.com/cinema/festivaldecannes/20150521.OBS9308/love-de-gaspar-noe-a-cannes-debandade-en-sortie-de-projection.html>>

³¹ Janua, T., Festival de Cannes: Love, le drame sexuel sulfureux qui va faire scandale, Téléstar [online]. 2015- [cit. 2017-05-10] Přístup z: < <http://www.telestar.fr/article/festival-de-cannes-love-le-drama-sexuel-sulfureux-qui-va-faire-scandale-photos-116953>>

³² Tisková konference v Cannes. In: Youtube [online]. 2015- [cit. 2017-05-14]. Přístup z: <<https://www.youtube.com/watch?v=zH0Mbcwerxl&t=32s>>

záběr na nahá hýbající se těla tak nastavuje estetiku a atmosféru filmu. S klavírní melodií akt připomíná spíše renesanční malbu.

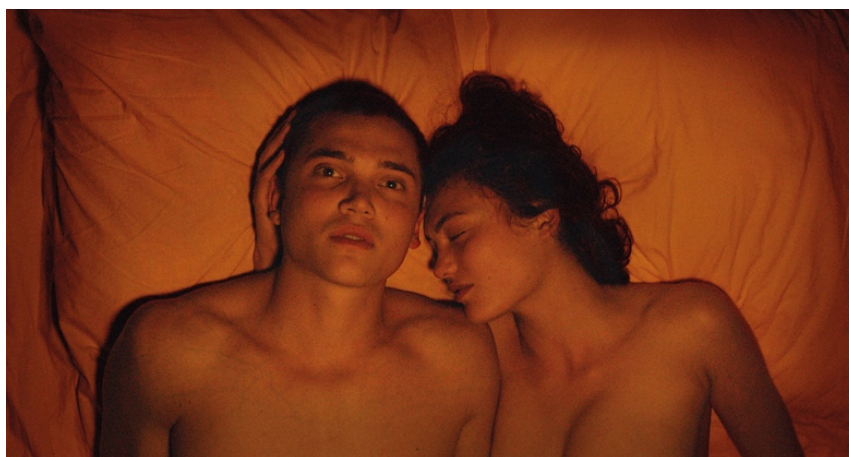
Snímek sestává z mnoha dlouhých statických, širokých a frontálních záběrů, připomínajících spíše řadu na sebe navazujících fotografií. Je to taková obrazová kompozice situací a těl. Četné sexuální scény doprovázejí celý film, první část se téměř kompletně odehrává v posteli. Tyto scény jsou velmi propracované a vizuálně stylizované. Režisér klade důraz na červenou barvu a na ztlumené světlo, které udržuje vzrušující a intimní atmosféru. Zároveň obrazy působí až nerealisticky čistě, jakoby Noé hledal určitou estetickou dokonalost. Všichni tři herci na sebe v příběhu vzájemně působí a přitahují se. Sex, který spolu prožívají v nich vyvolává podobný pocit jako při užívání drog (které ve filmu mimochodem běžně požívají) – sexuální touhy jsou pro ně podobné jako opium a extáze. Mezi postavami tak vzniká tělesné splynutí, podmíněné tím psychickým, které je odsouzeno již od začátku k zániku. Hned v druhé scéně je nám jasné, že láska Electry a Murphyho již skončila.

Hodně diváků a kritiků snímek označilo za „3D porno“, Noé se přesto kódy pornografického průmyslu neřídí, nejsou tam například typicky velké detaily na konkrétní části lidského těla a dynamika a časovost je odlišná. Chtěl natočit film ve 3D, aby byl divák součástí děje a prožíval s postavami jejich realitu. Zvolil si také dost atypický střih, některé scény jsou sestříhané tak, že se najednou ocitneme o několik minut dál v ději – u sexuálních scén začneme například u přede hry a střihem se přesuneme k sexuálnímu aktu v plném proudu. I když se jedná o provokativní film, Noé na tiskové konferenci v Cannes prohlásil, že to co chtěl vyzdvihnout je příběh o lásce a že „ignoruje směšný diktát, podle nějž v žádném normálním filmu nemohou být otevřené erotické scény, i když se všichni milujeme rádi“, chtěl natočit „zamilovanost v celé její živočišnosti“.³³ Sexuální scény jsou relativně citlivé a něžné a od mainstreamové pornografie se liší svým důrazem na emoce. Hlavním motivem není sex sám o sobě, jako bezcitný fyzický

³³ Režisér filmu Love: Všichni se milujeme rádi. Proti šedi [online]. 2015- [cit. 2017-05-12]. Přístup z: <<http://www.protisedi.cz/article/reziser-filmu-love-vsichni-se-milujeme-radi>>

akt, ale emocionální vztah postav. Všechny tyto aspekty naznačují umělecky hodnotný a autorský film

Je samozřejmě těžké vnímat tento film jako kompletně nepornografické dílo, vzhledem k velkému množství sexuálních scén. Noé si navíc vybral klasické mainstreamové postavy, silného a sexuálně ctižádostivého alfa samce a dvě krásné ženy, drobnou blondýnku a kypřejší brunetku. Jeho upravený vizuální styl a polohy herců občas připomínají reklamu na postelové povlečení nebo na spodní prádlo. Všichni tři hlavní herci jsou mladí a atraktivní, proto film působí trochu uměle, podobně jako v pornografických filmech. *Love* by mohl být nazván pornografickou romancí nebo sentimentální pornografií. Způsob jakým je sex zobrazen a narativní linka filmu proto otevírají zajímavou diskuzi o tom, kde je hranice mezi uměním a pornografií.

6.2 Fuck me

Fuck me (2000) je divoká a brutální road movie používající motivy tzv. „rape-revenge“ filmů, populárních zejména v 70. letech.³⁴ Rape-revenge je žánr, v jehož struktuře dojde ke znásilnění a k mučení oběti a poté k brutální odplatě. Většinou je hlavní hrdinkou žena, která si prožila traumatizující zážitek, který ovšem přežila. K vyrovnání se s ním dojde pouze po pomstě a usmrcení násilníka. Do žánru patří mimo *Fuck me* například *Stará puška* (1975) Roberta Enrica nebo *Anděl pomsty* (1981) Abela Ferrary. Z novějších filmů je to právě *Zvrácený* (2002) Gaspara Noého nebo film *Elle* (2016) Paula Verhoevena.

Fuck me vychází z autobiografické knihy vydané v roce 1993, jejímž centrálním tématem je ženská sexuální agresivita. V knize nám Virginie Despentes nabízí obraz ženy, respektive žen, který se nedá přirovnat k žádné feministické kategorii. Dílo bylo dokonce označeno za neo-feministické kvůli jeho nebyvalému vztahu k tělu. Ženy v něm znesvěcují tělo, pohlaví i ženskou sexualitu tím, že jsou jejich těla neustálé místo odporu a odolávání. Film, který natočila Despentes spolu s Coralie Trinh Thi, je krvavý pornografický příběh o dvou dívkách, které se jeden večer náhodou setkávají na nádraží a zjišťují, že mají obě za sebou jejich první vraždu. Manu byla brutálně znásilněná a zabila svého bratra, Nadine zabila svojí nesnesitelnou spolubydlící. Obě jsou naštvané, nenávislné a frustrované. Se zbraní v ruce se rozhodnou společně odjet na druhou stranu Francie, bez konkrétního cíle. V tu chvíli začíná cesta plná extrémního násilí, krve a sexu. Ženy se náhodně mstí všem, kteří jim projdou přes cestu. Kradou peníze a nezávazně spí s neznámými muži, které potom mučí nebo zabíjejí. Ony určují kdo má právo žít a kdo ne, to je to jediné v čem vidí smysl.

Hned na začátku filmu je jasné, že se jedná o film s velmi otevřeným přístupem k sexu. Nadine se celé dny dívá na pornografické filmy, u kterých masturbuje, a Manu se neváhá vyspat s cizím mužem v temné uličce. Postupně zjišťujeme, že jejich sexualita souvisí s jejich povahou. Sex je vždy zobrazen realisticky, syrově a agresivně, dá se skoro přirovnat k vraždám, které ženy systematicky

³⁴ Heller-Nicholas, A. Rape-Revenge Films : A Critical Study, Severní Karolína : McFarland and company, Inc., Publishers, 2011. 155 s. ISBN 978-0-7864-4961-3

vykonávají. Tyto brutální, často bezdůvodné, činy jim především přinášejí rozkoš. Velký šok ovšem přichází ve chvíli, kdy je Manu brutálně znásilněna v garáži. Ponižující a dramatická scéna obsahuje nesimulovaný sex. Děsivé je i to, že k tomu dívka přistupuje velmi pragmaticky, prohlásí, že „už se jí staly i horší věci“. V tu chvíli se ovšem něco v Manu zlomí, už takhle nechce žít, nechce být neustále zneužívaná muži.

Obě režisérky mají zkušenost s prostitucí a pornografií a obě obsazené herečky jsou především porno herečky. Pornografie je tedy zásadní element v jejich kariéře. Několik scén vypadá jak vystřížených z klasického porna. Režisérky pracovaly s velmi nízkým rozpočtem, nevyužily žádné umělé světlo a natáčely s ruční kamerou.³⁵ Obraz tak působí nekvalitně a amatérsky. Dialogy jsou vulgární a často přehrávané, znějí uměle a neprofesionálně. Herečky nosí vysoké podpatky a oblečení, podobné tomu, který nosí porno herečky. Společné znaky s pornografií jsou tedy podtrženy obrazem a dialogem. Dá se diskutovat o tom, jestli je *Fuck me* pořád umělecký film, i když je plný nesimulovaného a explicitního sexu s profesionálními porno herečkami.

Zároveň film zachází do takového extrému, že je téměř nemožné příběh sledovat za stejným účelem jako mainstreamové porno. Přístup k tělu, k sexu a k násilí je ve filmu jiný než v pornu, mnohem násilnější. Sex není voyeuristický nebo naopak příkrášlený. Sex, chtěný i nechtěný, především vysvětluje chování postav. Znásilnění symbolizuje bod zlomu, kdy hrdiny použijí poprvé zbraň, konsenzuální sex je pak prostředek jejich pomsty. V jedné scéně svedou muže a slíbí mu sex, poté ho ovšem chladnokrevně zabijí. Scéna začíná u hracích automatů, kde ženy svedou neznámého muže. Poté ho odvedou do hotelového pokoje, kde už Nadine připravuje lajny kokainu, které pak pravidelně šňupají. Manu si svlékne tričko, roztrhne punčochy a jde k muži, který sedí na posteli. Neznámý muž trvá na použití kondomu, to Manu nechce a naštvě. Muž jí tedy požádá o orální sex, s tím Manu souhlasí, uprostřed toho se na muže ovšem pozvrací. Muž zuří a sprostě jí nadává, Manu se nepřestává smát. Když chce muž odejít, Manu mu

³⁵ Knibiehler, Y. *Le Siècle des féminismes*, Paris : Les Éditions de l'Atelier / Éditions Ouvrières, 2004. 314 s.

poraní hlavu vlastním čelem a Nadine ho brutálně zkope. Všude je krev, muž je mrtvý.

Důležitější než divácké potěšení z erotiky je tedy pochopit, proč se tak dvě hrdinky chovají a co je vede k tak brutálním činům. Film upozorňuje na situace a jednání, se kterými se ženy v současné společnosti musí stále potýkat. Postavy se dotknout životního dna a snaží se jednoduše přežít. Film navíc produkoval Philippe Godeau, který se zaměřuje na autorské filmy, a herečky byly doporučené Gasparem Noém. I tato spolupráce řadí *Fuck me* do autorského žánru, spíše než do pornografického.

6.3 Život Adele

Třetí film, který budeme podrobněji analyzovat, se od ostatních dvou výrazně liší. Nebyl vyloženě označen za pornografický film, ani se v něm nesetkáváme s agresivitou či sexuálním násilím jako ve *Fuck me*. Jedná se o tříhodinový film *Život Adele* režiséra Abdellatifa Kechiche, který je adaptací komiksu *Blue is the warmest Color* spisovatelky Julie Maroh.

Sledujeme osud dospívající francouzské studentky Adele, které je 17 let a sní o velké lásce. Je přesvědčená, že se jako všechny ostatní dívky musí seznámit s klukem, zamilovat se a pomilovat se s ním. Zažije krátký románek se spolužákem ze střední, vztah nakonec dopadne špatně. Jednoho dne Adele na přechodu náhodou zahlédne Emmu, mladou malířku s modrými vlasy. Zamiluje se do ní doslova na první pohled. Od jejich prvního setkání na Emmu neustále myslí, vidí jí ve snech a postupně se neznámá žena stává objektem její touhy. Po dalším náhodném setkání spolu začnou trávit čas, zamilují se a dokonce spolu začnou bydlet. Jejich láska trvá do té doby, než do ní začne destruktivně vstupovat jejich sociální postavení. Emma je z bohaté intelektuální rodiny, která jí vždy vedla k osobnímu rozvoji a svobodě. Emmu finančně zajišťují rodiče a běžně večerí drahé víno a mořské plody. Rodiče Adele jsou ze střední třídy, snaží se pro dceru najít jistoty a bezpečí, proto opovrhují jejími uměleckými tendencemi. Věří, že malířská práce je finančně ohodnocena až po smrti umělce. Běžně večerí špagety s boloňskou omáčkou. Adelina hravost a nevyspělost je protikladem k vyspělosti a moudrosti o něco starší Emmy. Obě dívky postupně zjišťují, že toho mají málo společného a jejich vztah se rozpadá.

Film otevírá témata jako je homofobie ve školním prostředí a svoboda sexuální orientace. Zároveň se zabývá otázkou sociálních tříd a ekonomických rozdílů ve Francii.³⁶ Dá se tedy označit za film politický. Když se ovšem podíváme na film z jiného úhlu pohledu, pochopíme, že je to především příběh o lásce a komunikaci (neverbální i verbální), ve kterém hrdinka neustále hledá jak

³⁶ Shaimi, G. La vie, avec Adèle. Le Mauvais Coton [online]. 2013- [cit. 2017-05-12]. Přístup z: <<https://www.lemauvaiscoton.fr/cinema/analyse-la-vie-d-adele-abdellatif-kechiche/>>

porozumění, tak tělesnou rozkoš. Když Adele nedokáže říct, co cítí a jak se cítí, ukáže to často svojí mimikou nebo svým tělem. Díky velkým detailům na její obličej se například dozvíme, jak se Adele cítí při její první sexuální zkušenosti s mužem. Předstírá, že se jí sex líbí, má rozrušený výraz pokaždé, když se kluk podívá stranou. Tato první sexuální scéna nás informuje o zmatení, které Adele prožívá a o její sexuální preferenci.

Příběh je rozdělen do dvou částí. V první polovině se snaží hrdinka odstranit všechny překážky, které jí brání podlehnout své touze. Ať je to výsměch ve škole nebo strach z předsudků vlastní rodiny, Adele se za každou cenu snaží poddat lásce. Po prvním sexu, který spolu Adele a Emma mají, se ocitáme v druhé části filmu, kde vyplouvají na povrch všechny sociální rozdíly, které postupně rozdělují obě ženy a ničí jejich vztah.

Zhruba v polovině filmu dojde tedy ke zlomu. Tento zlom představuje vyvrcholení jejich touhy, moment rozkoše a upřímné lásky, který je zobrazen skrze velice dlouhou a otevřenou sexuální scénu. Kechichovo dílo se vyznačuje právě dlouhými imerzními sekvencemi, přirozenými hereckými výkony a velice pohotovou kamerou. I v této dvacetiminutové sexuální scéně se režisér držel svého stylu. Dává velký prostor tělu, výrazu v obličejí a emocím. Oproti první sexuální scéně se tato mnohem víc zaměřuje na pohyb a fyzické propojení mezi postavami. Celky režisérovi umožňují zabrat dvě nahá těla a střídající se pozice během sexu bez překážek. Divákovi žádný pohyb neujde a režisér nic neschovává, tím sex působí realisticky. Naopak skrze velké detaily Adelina obličejí, se divák ocitá v jejím prostoru a vytváří si k ní určité pouto. Její hra je přirozená a impulzivní, je pro diváka jednoduché pochopit jak se cítí – je nervózní a vzrušená zároveň.³⁷

Abdellatif Kechiche prohlásil, že pro něho tato scéna není důležitější než jiné scény. Přistoupil k ní stejně jako k ostatním. Chtěl skrze ní jednoduše najít

³⁷ Nouchi, F., "La Vie d'Adèle" : deux femme s'aiment, corps et âme, Le Monde Culture [online]. 2013- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: http://www.lemonde.fr/culture/article/2013/10/08/la-vie-d-adele-place-au-film-et-quel-film_3491671_3246.html

pravdu, krásu a správnost. Snažil se o to, aby byl sex co nejrealističtější. Chtěl přirozeně vyjádřit určitou formu vášně, tělesnou i emocionální.³⁸

³⁸ Kechiche. A. In: Youtube [online]. 10. 12. 2013 [cit. 2017-05-13]. Přístup z : <<https://www.youtube.com/watch?v=cngeUnjqN9U>>

7. KRITIKA

O všech třech vybraných filmech se hodně psalo v médiích právě v souvislosti se zobrazeným sexem. Podíváme se na několik kritik významných časopisu a novin.

7.1 Love

U *Love* si kritika globálně všímala podobných aspektů. Velkou otázkou bylo kam film vlastně zařadit vzhledem k explicitně pojatým sexuální scénám. Má film blíž k explicitní 3D pornografii, k romantickému filmu nebo k artovému melodramatu?

Martin Böhm v české *Cinepuru* stručně a s přesností shrnuje debatu, která okolo filmu vznikla: „Přítomnost explicitních sexuálních scén, na níž je postavená propagační strategie filmu, totiž v případě *Love* neznamená, že jde o pornografický film. Zásadní rozdíl mezi pornografií (i tou narativní) a Noého snímkem je ten, že *Love* sex vyobrazuje vždy jako příběhovou podmíněnost nebo ho využívá pro psychologizaci vypravěče. Vyprávění není podřízeno sexuální scénám jako v pornografii, kde jsou navíc vyobrazeny v narativně nemotivované délce, tzn. ve velmi dlouhých dějově vyprázdněných pasážích.“³⁹

Francouzská kritika se opakovaně shodla na tom, že s pornem má *Love* spíš méně než více společného. Kritik *Paris Match*⁴⁰ uvedl, že film není sexuální manifest, který překračuje hranice, ale melancholické melodrama o rozkladu vášně a o ztracené lásce. Článek v *CinémaTeaser*⁴¹ dokonce publikoval, že je film výpověď o romantické lásce Gaspara Noého k životu a k filmu.

³⁹ Bohm, M. *Love / Smutek sexuálního maniaka*. Cinepur [online]. Praha: 2016- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <http://kalendar.cinepur.cz/article.php?article=3537>

⁴⁰ Fitoussi, K. Spira, A. « *Love* » : Le débat de la redaction. *Paris Match* [online]. 2015- [cit. 2017-05-13]. Přístup z : <http://festival-de-cannes.parismatch.com/Actus/Love-le-debat-de-la-redaction-767458>

⁴¹ Cinema Teaser. *Love: chronique* [online]. 2015- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <http://www.cinemat teaser.com/2015/07/68297-love-chronique>

Několikrát se v kritikách objevil termín „pornografické melodrama“, který sám režisér použil jako označení jeho díla. Tento termín ovšem článek v českém časopisu A2 kritizuje. Podle něho „Noé zapojuje do zobrazení tělesných dramát romantizující strategii, která má obecenstvo citově vtáhnout do děje. Právě propojení a realizace těchto dvou módů ovšem představuje nejzásadnější úskalí Noého filmu. Toto úskalí tkví už v sousloví „melodramatické porno“, kterým svůj snímek charakterizoval sám režisér. Pornografické scény se totiž Noé snaží obohatit, řečeno terminologií teoretika umění Petera Brookse, o „melodramatickou imaginaci“, tedy o ozvláštňení každodenní reality pomocí excesivního stylu.“⁴²

Noého práce s obrazem ve filmech *Zvrácený*, *Vejdi do prázdna* i *Sám proti všem* se vyznačuje syrovostí a brutalitou. *Love* je oproti jeho předchozím filmům vizuálně mnohem romantičtější a estetičtější. Kritik časopisu *Positif*⁴³ například uvedl, že vnímá sex jako zásadní složku příběhu. Nezáleží ovšem na tom jestli jsou scény simulované nebo ne, důležité je, že jsou scény krásně natočené. V A2 již zmíněný článek tuto estetiku naopak kritizuje. Tvrdí, že „Sex se v *Love* podobá šerosvitné malbě z období klasicismu – pečlivě naaranžované slasti pro oko. V tomto ohledu je až s podivem, jakého výsledku Noé se svým dvorním kameramanem Benoîtem Debiem při relativně nízkém rozpočtu dosáhli. Kvůli akademičnosti, s jakou pojali touhu, se však z filmu vytratila vzrušující živočišnost Noého dřívějších děl, kterou chtěl dle svých slov ve snímku zobrazit [...] Vznikají autonomně stojící atrakce, které nijak zásadně nerozvíjejí vyprávění, zato ale přímočaře uzurpují naše smyslové vnímání.“⁴⁴

V již zmíněném článku o filmu *Love* (Cinepur) Martin Böhm uvádí, že „poslední Noého film je jeho nejcitlivějším dílem“, a že „daleko extrémnější případ prolnutí

⁴² Blažek, J. Melodramatické porno Gaspara Noého. A2larm [online]. Praha : 2015- [cit. 2017-05-13]. Příklad z: < <https://www.advojka.cz/archiv/2015/21/sperma-a-slzy> >

⁴³ Allo Ciné. *Love* [online]. Critique de presse [cit. 2017-05-13]. Příklad z: < <http://www.allocine.fr/film/fichefilm-231786/critiques/presse/#pressreview40024504> >

⁴⁴ Blažek, J. Melodramatické porno Gaspara Noého. A2larm [online]. Praha : 2015- [cit. 2017-05-13]. Příklad z: < <https://www.advojka.cz/archiv/2015/21/sperma-a-slzy> >

pornografie s artovou kinematografií představuje třeba scéna lesbické soulože v *Životě Adèle*, a to právě díky délce jejího trvání.”⁴⁵

7.2 Život Adele

U *Život Adele* se část kritiky zaměřila na zobrazení lesbického sexu. Jak jsme již uvedli, Kechiche se snažil co nejvíce se přiblížit realitě a pravdě. S tím ovšem nesouhlasí sama autorka komiksové předlohy s názvem *Blue is the Warmest Color* Julie Maroh. Co Maroh nejvíce poznamenalo, je to jak Kechiche banalizuje homosexualitu. Vyjadřuje se především ke slavné sexuální scéně dvou hlavních hrdinek. Napsala, že uznává Kechichovu interpretaci, přestože je od její verze esteticky i jinak odlišná, ale má problém se sexuálními scénami, na nichž je podle ní vidět, že při jejich natáčení lesbičky konzultovány nebyly. Scény podle ní působí demonstrativně a chladně pornograficky – spíše jako fantazie heterosexuálního muže, která navíc umocňuje mýtus mystického ženského orgasmu. Dokonce o filmu mluvila jako o špatném lesbickém pornu. Juliinu nespokojenost ještě podtrhl fakt, že se při projekci diváci v sále začali smát. Julie tvrdí, že scéna působila trapně a nevěrohodně.⁴⁶

K jejímu názoru se také přidal Nathan Adams z Film School Rejects⁴⁷, který rovněž považuje sexuální scény za nevěrohodné. Působí na něj jako obrázky z hodiny anatomie. Prohlásil, že pokud začnou heterosexuální režiséři zahrnovat do svých děl LGBT (lesby, gayové, bisexuálové a transgender osoby) sex, bude to akorát lákadlo pro méně talentované autory, kteří se budou amatérsky a trapně pokoušet o ztvárnění podobné tematiky.

Všechny kritiky ovšem nebyly negativní. Judith Dry na *CriticWire* prohlásila, že odvážné pozice, živočišná vášeň a nekonečnost sexuálních scén byly velice přirozené. Susan G. Cole se přidává na *Now* a píše, že „nesouhlasí s tím, že by

⁴⁵ Bohm, M. Love / Smutek sexuálního maniaka. Cinepur [online]. Praha: 2016- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <http://kalendar.cinepur.cz/article.php?article=3537>

⁴⁶ Prejdová, D. Život Adély / Nekomplikovaná první láska. Cinepur #88 [online]. Červenec 2013. [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://cinepur.cz/article.php?article=2587>

⁴⁷ Pointecouteau, L. Le sexe dans La vie d'Adele, crédible ou pas?. Slate [online]. 2013- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <http://www.slate.fr/culture/79931/vie-adele-sexe-lesbien-invraisemblable>

byl specifický způsob jak spolu lesbičky spí, a s tím, že by scéna s lesbickým sexem nemohla fungovat bez reálných lesbiček.“⁴⁸ Sám Kechiche uvedl, že mu spousta heterosexuálních i homosexuálních žen potvrdilo, že se ztotožnily s hrdinkami.⁴⁹

Dominika Prejdová v *Cinepuru* naráží na kontroverzi scény. Uvedla, že „hrdinky jsou půvabné, když se milují, když vedle sebe leží na trávě, když trpí, když pláčou a teče jim nudle z nosu. V milostných scénách je taková estetizace nejvýraznější. Dlouhé, několikaminutové scény jsou natočeny s bezprecedentní otevřeností ... Kechiche sám přiznává, že chtěl, aby scény byly „krásné“, že strávil spoustu času jejich osvětlováním a snahou, aby ženské tělo pěkně vypadalo. Ale scény jsou ambivalentní. Nabízejí dokonalá, voyeuristicky zobrazená těla, která dosahují několika orgasmů po sobě. Až v druhé řadě jde o subjektivní prožitek. Ze zbytku filmu, jenž se jinak důsledně drží subjektivity hrdinky, tak scény svým pohledem „jiného“, vyčnívají.“⁵⁰

7.3 Fuck me

Fuck me je nejbrutálnější a nejexplicitnější ze tří vybraných filmů, také proto sklidil nejdrsnější kritiku. Hranice mezi uměním a pornografií je tady mnohem tenčí než u dvou ostatních filmů.

V *L'événement du jeudi* Florence Assouline prohlašuje, že „divák osciluje mezi nudou před hard sexuálními scénami, důsledně okopírovanými podle standardních X snímků, s detailními záběry na ptáky, kundy, penetrace, sperma [...], a potřebou zvracet z fascinace násilí dvou režisérek, které dominuje na obrazovce. Zcela nesmyslné násilí, které ukazuje trapnost filmu.“⁵¹

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Kechiche, A. In : Youtube [online]. 2013- [cit. 2017-05-13]. Přístup z : <<https://www.youtube.com/watch?v=HqMhkNPxrL4>>

⁵⁰ Prejdová, D. Život Adély / Nekomplikovaná první láska. Cinepur #88 [online]. Červenec 2013. [cit. 2017-05-10]. Přístup z : <http://cinepur.cz/article.php?article=2587>

⁵¹ Fleckinger, H. « *Un crime de lèse-phallus* » : *Baise-moi de Virginie Despentes et Coralie Trinh Thi, film guerrier pour une révolution féministo-porno-punk*. Les éditions Intervention, 2012.

Jako u *Love*, i u *Fuck me* se řešilo kam film zařadit. Jestli má blíž k pornu nebo k autorské tvorbě. Režisérky ovšem film neřadí do žádné z kategorií. Coralie Trinh Thi prohlásila, že se nejedná o autorský film, protože pod tímto pojmem si představuje klasicky otravný a nudný francouzský film, ve kterém se nic neděje. Chrání ho i před označením pornografický, poněvadž podle ní je porno žánr, který má masturbační poslání, což se o *Fuck me* říct nedá.⁵²

Virginie Despentes uvedla, že chtěla točit o pornu, ale ne porno.⁵³ Také uvedla, že Françoise Giroud a Agnès Varda se na ní rozduřily a odpověděla na to následovně: „Obhajují potrat, ale ne ženské myšlení, které se projevuje skrze ženskou sexuální identitu. Podle těchto feministek je sexualita tabu a haněbná. Mluvit o ní je pošpiňuje. Jsou to stejné argumenty jako ty ze strany konzervativců.“⁵⁴

Filmová teoretička Héléne Fleckinger *Fuck me* popisuje následovně: „neklasifikovatelná hybridní práce, „post-feministický bojový“ film, *Fuck me* zneklidňuje filmové kategorie, ale také ty sexuální a genderové. Svým způsobem ztělesňuje féministo-porno-punkovou revoluci. (...) *Fuck me* otevřel novou filmovou cestu pro reprezentaci sexuality a zabírá tak ve Francii zásadní místo v současných diskusích o vztahu mezi feminismem a pornografií.“⁵⁵

⁵² Trinh Thi, C. *La Voie Humide*. Au Diable Vauvert, 2007. 507 s.

⁵³ Fleckinger, H. « *Un crime de lèse-phallus* » : *Baise-moi de Virginie Despentes et Coralie Trinh Thi, film guerrier pour une révolution féministo-porno-punk*. Les éditions Intervention, 2012.

⁵⁴ Armanet, F. Vallaeys, B. Trois femmes s'emparent du sexe. Libération [online]. 2000- [cit. 2017-05-10] Přístup z: < http://next.liberation.fr/culture/2000/06/13/trois-femmes-s-emparent-du-sexe_329742>

⁵⁵ Fleckinger, H. « *Un crime de lèse-phallus* » : *Baise-moi de Virginie Despentes et Coralie Trinh Thi, film guerrier pour une révolution féministo-porno-punk*. Les éditions Intervention, 2012.

8. ZÁKAZY A NAPADENÍ TŘECH VYBRANÝCH FILMŮ

Vybrané filmy spojuje ještě napadení, které všechny postihlo po jejich zveřejnění. Filmy *Love, Fuck me* i *Život Adele* se staly terčem katolické asociace Promouvoir. Tato asociace, která vznikla v roce 1996, má za cíl „propagovat židovsko-křesťanské a rodinné hodnoty“ a vymýtit z filmů pornografii a násilí.⁵⁶ Ve Francii je to již známá skupina, která bojuje proti uvedení těchto filmů. Ve Francii funguje tzv. „visa d'exploitation“, což je francouzské distribuční vízum, které musí získat každý film, domácí i zahraniční, aby mohl být promítán ve francouzských sálech. Úzce souvisí právě s filmovou klasifikací, která vízum doprovází. Klasifikaci vydává ministerstvo kultury,⁵⁷ jeho rozhodnutí se ovšem opírá o názor klasifikační komise, která funguje pod CNC (Le Centre national du cinéma et de l'image animée).⁵⁸ Francouzské distribuční vízum může být doprovázeno následujícími klasifikacemi:

- Svolení k promítání pro všechny diváky
- Zákaz promítání mladším 12 let
- Zákaz promítání mladším 16 let
- Zákaz promítání mladším 18 let
- Zákaz promítání mladším 18 let, klasifikace X

Asociaci *Promouvoir* se již podařilo několikrát vyhrát nad ministerstvem kultury. Mimo naše tři vybrané filmy, napadla například filmy *Antichrist*, *Saw 3D*, *Padesát odstínů šedi* nebo *Osm hrozných*.

⁵⁶ Mouren, L. La croisade d'André Bonnet et de Promouvoir contre le sexe et la violence au cinéma. l'Express [online]. 2015- [2017-05-10] Přístup z: http://www.lexpress.fr/culture/cinema/le-croisade-de-promouvoir-contre-le-sexe-et-la-violence-au-cinema_1688249.html

⁵⁷ Article L211-1 du code cinéma et de l'image animée. Legi France [online]. 2009- [cit. 2017-02-26]. Přístup z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?idArticle=LEGIARTI000020908699&cidTexte=LEGITEXT000020908868>

⁵⁸ Article R211-5 du code du cinéma et de l'image animée. Legi France [online]. 2014- [cit. 2017-02-26]. Přístup z: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do;jsessionid=1AF1AAF87CB79986B6D161FE0280D451.tpdila18v_3?cidTexte=LEGITEXT000020908868&idArticle=LEGIARTI000029231734&dateTexte=20170514&categorieLien=cid#LEGIARTI000029231734

Její první historický úspěch je právě z roku 2000, kdy zaútočila na film *Fuck me* kvůli scénám s explicitním sexem a podařilo se jí zrušit filmu vízum. Do té doby byl snímek zakázán mladším 16 let, asociace chtěla hranici zvýšit na nejvyšší klasifikaci X. Státní rada film dokonce označila za ilegální, sebrala mu vízum a stáhla jej z francouzských kin. Byl to první zakázaný film po 28 letech ve Francii.⁵⁹ Později rada znovu povolila distribuci filmu s označením X. Nakonec ministryně kultury Catherine Tasca, při této příležitosti, opět zavedla „zákaz -18 let“, který poté filmu zůstal.⁶⁰ V Kanadském Ontariu byl zakázán a producenti se ho znovu pokusili uvést pod klasifikací X, ale film byl považován za příliš násilný a pornografický.⁶¹ Po kritikách některých významných filmařů, jako je Atom Egoyan, se nakonec film vrátil do oběhu pod klasifikací 18A.⁶² Nakonec byl ještě zakázán v Austrálii v roce 2002, za brutální zobrazení znásilnění a hardcore sexu.

V roce 2015, dva roky po premiéře *Život Adele*, asociace *Promouvoir* napadla film a požadovala o přezkoumání víza s argumentem, že „několik sexuálních scén je prezentováno příliš realisticky“, a že by se to mohlo „dotknout vnímání mladého publika“. Podařilo se jí zrušit vízum, do té doby s klasifikací „zákaz -12 let“ a povedlo se jí zvednout hranici na „zákaz -16 let“. V roce 2016 se ovšem státní rada rozhodla obnovit původní vízum. Uvedla, že „i když jsou sexuální scény simulované, mají nepopíratelně realistický charakter, není v nich ovšem zobrazeno žádné násilí a nejsou natočené se záměrem degradovat nebo ponížít“. Vízum je i tak doprovázené upozorněním, které informuje o obsahu diváky, zejména ty mladší a jejich rodiče.⁶³

⁵⁹ Doiezie, M. Gausserard, H-P. Pagesy, H. Promouvoir, l'association qui obsède le cinéma. Le Figaro [online]. 2016- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://www.lefigaro.fr/cinema/2016/02/09/03002-20160209ARTFIG00190-promouvoir-l-association-qui-obsede-le-cinema.php>

⁶⁰ Virot, P. Le Conseil d'Etat, raide mais juste avec les lois. Libération [online]. 2000- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: http://www.liberation.fr/societe/2000/07/06/le-conseil-d-etat-raide-mais-juste-avec-les-lois_332222

⁶¹ Poirier, A. Ontario upholds ban on Baise-moi. ScreenDaily [online]. 2000- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <<http://www.screendaily.com/ontario-upholds-ban-on-baise-moi/404300.article>>

⁶² Baise-moi dans votre salon. Allo Ciné [online]. 2001- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_carticle=496277.html?returnUrl=http%3A%2F%2Fwww.allocine.fr%2Farticle%2Ffichearticle_gen_carticle%3D496277.html>

⁶³ «La Vie d'Adèle » : le Conseil d'Etat casse une décision demandant de revoir l'interdiction aux moins de 12 ans, Le Monde [online]. 2016- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://www.lemonde.fr/cinema/article/2016/09/30/la-vie-d-adele-le-conseil-d-etat-casse-une-decision-demandant-de-revoir-l-interdiction-aux-moins-de-12-ans_5006448_3476.html>

Po premiéře byl film *Love* zakázán divákům mladším 16 let. Asociace se ovšem znovu angažovala o posunutí hranice na -18 let a opět vyhrála. Gaspar Noé v novinách *Libération* prohlásil, že je to „úplná blbost“, a že asociace *Promouvoir*, která se hlásí k extrémní pravici, je akorát frustrovaná.⁶⁴

V čele asociace stojí advokát André Bonnet, který prohlásil, že „děti jsou první oběti filmů obsahujících pornografické scény“. Podle něho klasifikační komise nedělá svojí práci správně a ocitá se v ní „kdokoliv, bez jakýchkoliv kritérií“. Věří, že chápe kde je psychická rovnováha dospívajících, a prohlašuje, že „je potřeba znát mladistvé, milovat je a zachovávat si dostatečně otevřené vnímání pro předpovídání toho, co jim může ublížit, bez přílišného puritánství či naivity“.⁶⁵

⁶⁴ Ghys, C. Gaspar Noé : « Il y a un risque que le cinéastes s'autocensurent ». *Libération* [online]. 2015- [cit. 2017-05-10]. Přístup z : http://next.liberation.fr/culture/2015/08/03/il-y-a-un-risque-que-les-cineastes-s-autocensurent_1358355

⁶⁵ Kerviel, S. André Bonnet, l'homme derrière l'association Promouvoir. *Le Monde* [online]. 2015- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: http://www.lemonde.fr/cinema/article/2015/08/07/de-baise-moi-a-love-blanc-bonnet-et-bonnet-blanc_4715244_3476.html

9. PRODUCENTSKÁ A DISTRIBUČNÍ STRATEGIE FILMŮ S PORNOGRAFICKÝMI PRVKY

Pornografie a sexuální explicitnost v artových filmech můžou mít veliký dopad na úspěšnost filmu. At' je film kritizován v médiích nebo napaden zájmovými organizacemi a cenzurován, je potřeba vůči tomu zaujmout určitou producentskou a distribuční strategii. V zájmu každého producenta a distributora je alespoň minimální úspěch filmu, což přímo souvisí s jeho propagací a recepcí. Je proto velice zajímavé sledovat jak se k tvůrčímu aspektu vyjadřují právě producenti a distributoři a jaký k tomu zaujmají postoj.

Producent Vincent Maraval je milovník filmů a jeden ze zakladatelů francouzské distribuční společnosti Wild Bunch, která si klade za cíl podporovat autorské filmy. Maraval je také koproducent filmů *Love* i *Život Adele*. V roce 2015 se pro *AlloCiné* vyjádřil k zákazům, který film *Love* postihl a k potencionálním následkům, které by to na film mohlo mít.

Jeho reakce na zákaz promítání filmu divákům mladším 18 let byla velice negativní, prohlásil, že toto rozhodnutí vede akorát k auto cenzuře a ke sterilizaci filmové tvorby. Podle něho je největší nebezpečí v tom, že dostanou tvůrci a producenti strach a začnou sami sebe cenzurovat. Preventivně nebudou pracovat na filmech, které otevřeně pracují se sexuálními a tabuizovanými tématy nebo rovnou konkrétní scény zcenzurují. Producenti a distributoři jsou ovšem ti, kteří by se měli bát nejvíc, protože mají přímý kontakt s ekonomikou filmu. Maravel říká, že se této zodpovědnosti nesmí zbavovat, akorát musí najít nejvhodnější způsoby jak tyto filmy distribuovat. Naopak, takové zákazy by měly nabádat tvůrce k překračování hranic. Film musí vadit, vyrušovat, nechat za sebou hlubokou a dlouhotrvající stopu.

Ve Francii má CSA (Conseil supérieur de l'audiovisuel / Superior Council of Audiovisual Content) tendenci zhoršovat podmínky možnosti promítání v sálech pro takto klasifikované filmy. Maravel uvádí, že jeho produkční společnost chtěla film rozšířit na 2D, aby mohl být film promítán i v sálech, kde nelze promítat 3D

filmy, to po zákazu bylo ovšem odročeno. Některé televizní kanály toho můžou také využít a znemožnit promítání filmu před půlnocí.

Film navíc nelze dát na VOD (Video on demand), což akorát podporuje pirátství. Diváci pak používají argument „jelikož film není dostupný, musím si ho stáhnout“. Marvel prohlašuje, že nesmíme věřit tomu, že tento zákaz zabrání mladým divákům podívat se na film, právě naopak, stane se kuriozitou, kterou mladí budou stahovat o to víc. Uvidí film online ve 2D ve špatné kvalitě a snímek se tak připojí ke skupině nekvalitních porno trash filmů na internetu a ztratí svojí důstojnost a romantiku. Nikdo se pak nesmí divit, že filmy, které se zabývají sexem, jsou levné a nízkorozpočtové, jsou k tomu ekonomicky odsouzené. V zemi, kde je sexuální zletilost v 15 letech, zakazujeme divákům mezi 16 a 18 lety vidět sex.⁶⁶

Jak jsme již zmiňovali, film *Fuck me* byl nějakou dobu Státní radou stažen z kin a označen za nelegální. Le Pan-Européenne, distribuční a produkční společnost *Fuck me* se rozhodla přizpůsobit tomuto rozhodnutí a zakázala provozovatelům kin promítání filmu. Distributor ovšem upozornil na „selhání stávajících předpisů, které můžou udělit takový zákaz dílu, které bylo nejprve povoleno.“ I přes tento zákaz, se ho řetězec kin společnosti MK2 rozhodl stále promítat v obvyklém čase. Zakladatel společnosti Marin Karmitz prohlásil, že „se jako občan a profesionál musí řídit zákonem, ale za určitých okolností ho musí umět zpochybňovat“. Poté upřesnil, že samozřejmě zakázal vstup dětem a mladistvým.⁶⁷

Brahim Chioua, ředitel distribuční společnosti Wild Bunch, se po premiéře v Cannes vyjádřil k distribuci filmu *Život Adele*. Prohlásil, že ještě před uvedením filmu do kin, bude potřeba udělat několik malých změn a zásahů do filmu, aby nebyl cenzurován a nedostal tak zákaz -16 let. Také uvedl, že zatím žádný ze zahraničních distributorů nepoprosil o změny týkající se střihu, ale předem počítají s tím, že si je některé země vyžádají. Poznamenal, že je ke změnám

⁶⁶ Love interdit aux moins de 18 ans : Vincent Maraval "entre tristesse, atterrement et amusement". AlloCiné [online]. 2015- [cit. 2017-05-10]. Přístup z : http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_article=18644820.html

⁶⁷ « Baise-moi » : le retrait et la polémique. La Depeche [online] 2000- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <http://www.ladepeche.fr/article/2000/07/02/275698-baise-moi-le-retrait-et-la-polemique.html>

režisér Abdellatif Kechiche velice otevřený, a že už slíbil několik modifikací, aby mohl jít film na trh. Po nečekaném a dočasném zákazu filmu, sám Kechiche prohlásil, že mu rozhodnutí o novém zákazu „přijde relativně zdravé“. Sám si nikdy nemyslel, že by jeho filmy mohli vidět dvanáctiletí diváci a rozhodně by doporučoval své dceři film vidět, až jí bude 14 nebo 15 let. Klasifikace -16 let mu tedy nijak zvlášť nevadí.⁶⁸

⁶⁸ Palme d'or, polémique... Brahim Chioua, DG de Wild Bunch, évoque l'avenir de "La Vie d'Adèle". AlloCiné [online]. 2013- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_article=18624478.html

10. ZÁVĚR

Pornografie se v artových filmech objevuje již záhy, obzvláště Francie má dlouhou historii sexuálně otevřených filmů. Už na začátku 20. století se objevují první snímky obsahující explicitní pasáže a stávají se tak okamžitě kontroverzními. Spolu s nimi se ve Francii rozvíjí filmová cenzura, která je vedle té americké jedna z neradikálnějších. Z počátku komise neví, jak s některými filmy naložit, brzy ovšem zakazuje řadu filmu, které podle ní ohrožují děti a mládež. S postupných uvolňováním mravů se cenzura pomalu stahuje, a dává tak prostor umělcům projevit se. Ve 21. století se také ve Francii objevuje nový a unikátní filmový proud, který je pro francouzskou kinematografii typický: Kinematografie těla. Jedná se o filmy, jako je právě *Love* nebo *Fuck me*, které jsou otevřené nahotě, sexu a často i násilí. Říká se jim „transgresivní“, tedy „přestupující“ nebo „porušující“. *Život Adele* se přímo do této skupiny neřadí, jde ovšem o film s velmi realistickými sexuálními scénami, který z blízka zkoumá lidské tělo.

Ve francouzské kinematografii se v současnosti setkáváme s různými stereotypy, týkajícími se právě sexuálních scén. Francouzská kinematografie je známá tím, že neustále posouvá hranice ukazatelného. Velká tendence 21. století je asociace sexu a násilí. *Fuck me* je exemplárním příkladem, sex je špinavý a agresivní. U *Život Adele* jde naopak o jinou tendenci, a estetizaci sexu. Sledujeme dvě krásná nahá ženská těla, která se objímají a hladí. Sex je velice čistá a romantizovaná záležitost. Gaspar Noé se řadí do obou kategorií. Ve filmu *Zvrácený* ukazuje šokující scénu znásilnění, v *Love* naopak smyslný a láskyplný sex.⁶⁹

Ačkoliv jsme v analýzách vybraných filmů konstatovali, že se jedná o filmy s uměleckou hodnotou, všechny tři byly napadeny za přílišnou explicitnost. Tyto události nás nutí k zamyšlení se nad statusem těchto filmů: je vhodné aby se díla

⁶⁹ Sellier, G. Scènes de sexe dans "La vie d'Adèle" : oui, les réalisatrices ont un regard différent. L'OBS Le Plus [online] 2015- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://leplus.nouvelobs.com/contribution/1427189-scenes-de-sexe-dans-la-vie-d-adele-oui-les-realisateur-ont-un-regard-different.html>

s extrémnější formou estetiky, sexuality a společenské provokace veřejně šířila nebo by měla být i vysoce umělecká díla limitována společenskými konvencemi?

Jak naložit s transgresivní kinematografií na dnešním filmovém trhu? Podobné umělecké filmy se sebou přinášejí určitá komerční rizika a otázky týkající se morálních hodnot, ale také vysoký zájem ze strany kin a festivalů.

Love byl promítán v Cannes v nesoutěžní sekci, za 7 týdnů se na něj ve Francii přišlo podívat 50 000 diváků, ještě víc než na Noého předchozí film *Enter The Void*. Stal se tak jeho druhým nejúspěšnějším filmem po snímku *Zvrácený*, který v roce 2002 získal pozornost 600 000 diváků.⁷⁰ Na úspěšnosti filmu *Fuck me* se ovšem klasifikace podepsala. Po premiéře se prodalo 50 089 vstupů a po klasifikačním zákazu divákům mladším 18 let už jen 24 409 vstupů. Román Virginie Despentes *Baise-moi*, podle kterého film adaptovala, měl mnohem větší úspěch. Film *Život Adele* v roce 2013 vyhrál Zlatou palmu a je zřejmé, že jeho spojení se sexualitou mu pomohlo. Měl obrovský úspěch, přišlo se na něj podívat přes milión diváků (podle Box-officu se prodalo 1 036 911 vstupů) a překonal původní cíl distribuční společnosti Wild Bunch, která usilovala o 800 000 vstupů. Měl i větší úspěch než *Amour*, vítězný film festivalu v Cannes za rok 2012.⁷¹

Jejich šíření mimo jiné symbolizuje určitou svobodu projevu. Je tedy otázkou, zda bychom měli považovat volnější zobrazení sexu ve filmech jako další rozměr lidského chování, ať už pozitivní či negativní, a odstranit stigma, které ho doprovází, nebo stále tabuizovat reprezentaci sexu.

⁷⁰ Love, 2e plus grand succès de Gaspar Noé. Allo Ciné [online]. 2015- [cit-2017-05-13]. Přístup z : http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_carticle=18645444.html

⁷¹ "La Vie d'Adèle" atteint le million d'entrées !. Allo Ciné [online]. 2015- [cit-2017-05-13]. Přístup z : http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_carticle=18630290.html

11. SEZNAM LITERATURY

Monografie

Borrillo, D. *Le droit des sexualités*, Paříž : Presses universitaires de France, 2009. 150 s.

Dorest, C. *Quel film voir?: pour une socioéconomie de la demande de cinéma*, Première édition, 2010. 140 s. ISBN 978-2-7574-0141-5

Fleckinger, H. « *Un crime de lèse-phallus* » : *Baise-moi de Virginie Despentes et Coralie Trinh Thi, film guerrier pour une révolution féministo-porno-punk*. Les éditions Intervention, 2012

Heller-Nicholas, A. *Rape-Revenge Films : A Critical Study*, Severní Karolína : McFarland and company, Inc., Publishers, 2011. 155 s. ISBN 978-0-7864-4961-3

Knibiehler, Y. *Le Siècle des féminismes*, Paris : Les Éditions de l'Atelier / Éditions Ouvrières, 2004. 314 s.

Maltin, L. *Leonard Maltin's 2009 Movie Guide*, New York Times Bestseller, 2008. 41 s.

Palmer, T. *Brutal Intimacy – Analyzing Cotemporary French Cinema*, Wesleyan University Press, Middleton CT, 2011. 57 s. ISBN 0-8195-6827-9.

Seguin, L. Losfeld, E. *Le cinéma s'insurge n°1 - États généraux du cinéma* – Paris : Le Terrain Vague, 1968. 8 s.

Trinh Thi, C. *La Voie Humide*. Au Diable Vauvert, 2007. 507 s.

Quandt, J. *Flesh & Blood: Sex and violence in recent French cinema*, Artforum, 2004.

Slovníky

A-Ž *Malý encyklopedický slovník*, Academia, 1972. 920 s.

Francouzský slovník Larousse [online]. Paříž : Les éditions Larousse, 2008 [cit. 2017-05-10]
Přístup z : <<http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/pornographie/62651>>

Bakalářské práce

Čechovská, K. *Pornografie jako umění?*. (Bakalářská práce) Brno : Masarykova univerzita, 2008. 14 s.

Černá, M. *Causa: Machatého Extase a filmová cenzura*. (Bakalářská práce) Brno : Masarykova univerzita, 2006. 45 s.

Jiráček, V. „*Podívám se a vidím*“: *Konceptualizace pojmu pornografie*. (Bakalářská práce) Praha : Karlova univerzita, 2015. 11 s.

Trelis, T. *La censure cinématographique en France*. (Bakalářská práce) Lyon : Institut d'études Politiques de Lyon, 2001.

Internetové zdroje

Allo Ciné. Love [online]. Critique de presse [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <<http://www.allocine.fr/film/fichefilm-231786/critiques/presse/#pressreview40024504>>

Anderson, M. Taking a Second Look at Trouble Every day. The Village Voice [online]. 2013- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://www.villagevoice.com/film/taking-a-second-look-at-trouble-every-day-a-claire-denis-flop-6439736>

Armanet, F. Vallaeys, B. Trois femmes s'emparent du sexe. Libération [online]. 2000- [cit. 2017-05-10] Přístup z:< http://next.liberation.fr/culture/2000/06/13/trois-femmes-s-emparent-du-sexe_329742>

Article L211-1 du code cinéma et de l'image animée. Legi France [online]. 2009- [cit. 2017-02-26]. Přístup z: <<https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?idArticle=LEGIARTI000020908699&cidTexte=LEGITEXT000020908868>>

Article R211-5 du code du cinéma et de l'image animée. Legi France [online]. 2014- [cit. 2017-02-26]. Přístup z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do;jsessionid=1AF1AAF87CB79986B6D161FE0280D451.tpdila18v_3?cidTexte=LEGITEXT000020908868&idArticle=LEGIARTI000029231734&dateTexte=20170514&categorieLien=cid#LEGIARTI000029231734>

Baise-moi dans votre salon. Allo Ciné [online]. 2001- [cit. 2017-05-10]. Přístup z : <http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_carticle=496277.html?returnUrl=http%3A%2F%2Fwww.allocine.fr%2Farticle%2Ffichearticle_gen_carticle%3D496277.html>

« Baise-moi »: le retrait et la polémique. La Depeche [online] 2000- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <http://www.ladepeche.fr/article/2000/07/02/275698-baise-moi-le-retrait-et-la-polemique.html>

Baussand, M. Déconstruction du genre pornographique. Maze [online]. 2013- [cit. 2017-05-10]. Přístup z : < <https://maze.fr/art/04/2013/destructed-deconstruction-du-genre-pornographique/>>

Bohm, M. Love / Smutek sexuálního maniaka. Cinepur [online]. Praha: 2016- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <http://kalendar.cinepur.cz/article.php?article=3537>

Blažek, J. Melodramatické porno Gaspara Noého. A2larm [online]. Praha : 2015- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: < <https://www.advojka.cz/archiv/2015/21/sperma-a-slzy>>

Cinema Teaser. Love: chronique [online]. 2015- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: <http://www.cinemat teaser.com/2015/07/68297-love-chronique>

Cordelier, J-E. La censure cinématographique en France et aux Etats-Unis [online]. [cit. 2017-05-12]. Přístup z: <<http://www.iletaitunefoislecinema.com/memoire/2128/la-censure-cinematographique-en-france-et-aux-etats-unis>>

Doezie, M. Gausserard, H-P. Pagesy, H. Promouvoir, l'association qui obsède le cinéma. Le Figaro [online]. 2016- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://www.lefigaro.fr/cinema/2016/02/09/03002-20160209ARTFIG00190-promouvoir-l-association-qui-obsede-le-cinema.php>

Erotic Art-house, IMDb.com [online]. 2014- [2017-05-12] Přístup z : http://www.imdb.com/list/ls070992451?ref_=rls_5

Fitoussi, K. Spira, A. « Love » : Le débat de la redaction. Paris Match [online]. 2015- [cit. 2017-05-13]. Příklad z : <http://festival-de-cannes.parismatch.com/Actus/Love-le-debat-de-la-redaction-767458>

Frison, M. Emmanuelle: les dessous du film érotique culte. Europe 1 [online]. 2014- [2017-05-10]. Příklad z : < <http://www.europe1.fr/medias-tele/emmanuelle-le-film-erotique-culte-en-5-anecdotes-2296233>>

Ghys, C. Gaspar Noé : « Il y a un risque que le cinéastes s'autocensurent ». Libération [online]. 2015- [cit. 2017-05-10]. Příklad z : http://next.liberation.fr/culture/2015/08/03/il-y-a-un-risque-que-les-cineastes-s-autocensurent_1358355

Janua, T., Festival de Cannes: Love, le drame sexuel sulfureux qui va faire scandale, Téléstar [online]. 2015- [cit. 2017-05-10] Příklad z : < <http://www.telestar.fr/article/festival-de-cannes-love-le-drama-sexuel-sulfureux-qui-va-faire-scandale-photos-116953>>

Kechiche. A. In: Youtube [online]. 10. 12. 2013 [cit. 2017-05-13]. Příklad z : <<https://www.youtube.com/watch?v=cngeUnjqN9U>>

Kechiche, A. In: Youtube [online]. 2013- [cit. 2017-05-13]. Příklad z : <<https://www.youtube.com/watch?v=HqMhkNPxL4>>

Kerviel, S. André Bonnet, l'homme derrière l'association Promouvoir. Le Monde [online]. 2015- [cit. 2017-05-10]. Příklad z : http://www.lemonde.fr/cinema/article/2015/08/07/de-baise-moi-a-love-blanc-bonnet-et-bonnet-blanc_4715244_3476.html

"La Vie d'Adèle" atteint le million d'entrées !. Allo Ciné [online]. 2015- [cit.2017-05-13]. Příklad z : <http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_carticle=18630290.html>

«La Vie d'Adèle » : le Conseil d'Etat casse une décision demandant de revoir l'interdiction aux moins de 12 ans, Le Monde [online]. 2016- [cit. 2017-05-10]. Příklad z : <http://www.lemonde.fr/cinema/article/2016/09/30/la-vie-d-adele-le-conseil-d-etat-casse-une-decision-demandant-de-revoir-l-interdiction-aux-moins-de-12-ans_5006448_3476.html>

L'OBS, "Love" de Gaspar Noé à Cannes : débandade en sortie de projection [online]. 2015- [cit.2017-05-10]. Příklad z : <<http://tempsreel.nouvelobs.com/cinema/festivaldecannes/20150521.OBS9308/love-de-gaspar-noe-a-cannes-debandade-en-sortie-de-projection.html>>

Louar, N. *Version femmes plurielle: relire Baise-moi de Virginie Despentes* [online]. Palimpsestes, 21, 2009- [cit. 2017-05-10] Příklad z : <http://palimpsestes.revues.org/191>

Love interdit aux moins de 18 ans : Vincent Maraval "entre tristesse, atterrement et amusement". AlloCiné [online]. 2015- [cit. 2017-05-10]. Příklad z : http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_carticle=18644820.html

Love, 2e plus grand succès de Gaspar Noé. Allo Ciné [online]. 2015- [cit.2017-05-13]. Příklad z : http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_carticle=18645444.html

Meusy, J-J. Hervé, F. La censure du cinéma en France à la Libération [online]. Paříž : Mille huit cent quatre-vingt-quinze, 2008- [cit. 2017-05-10]. Příklad z : <http://1895.revues.org/3592>

Mouren, L. La croisade d'André Bonnet et de Promouvoir contre le sexe et la violence au cinéma. l'Express [online]. 2015- [2017-05-10] Přístup z: http://www.lexpress.fr/culture/cinema/le-croisade-de-promouvoir-contre-le-sexe-et-la-violence-au-cinema_1688249.html

Nouchi, F., "La Vie d'Adèle" : deux femme s'aiment, corps et âme, Le Monde Culture [online]. 2013- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: http://www.lemonde.fr/culture/article/2013/10/08/la-vie-d-adele-place-au-film-et-quel-film_3491671_3246.html

Palme d'or, polémique... Brahim Chioua, DG de Wild Bunch, évoque l'avenir de "La Vie d'Adèle". AlloCiné [online]. 2013- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: http://www.allocine.fr/article/fichearticle_gen_carticle=18624478.html

Pointecouteau, L. Le sexe dans La vie d'Adele, crédible ou pas?. Slate [online]. 2013- [cit. 2017-05-13]. Přístup z: < <http://www.slate.fr/culture/79931/vie-adele-sexe-lesbien-invraisemblable>>

Poirier, A. Ontario upholds ban on Baise-moi. ScreenDaily [online]. 2000- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: < <http://www.screendaily.com/ontario-upholds-ban-on-baise-moi/404300.article>>

Prejdová, D. Život Adély / Nekomplikovaná první láska. Cinepur #88 [online]. Červenec 2013. [cit. 2017-05-10]. Přístup z : <http://cinepur.cz/article.php?article=2587>

Režisér filmu Love: Všichni se milujeme rádi. Proti šedi [online]. 2015- [cit. 2017-05-12]. Přístup z: <<http://www.protisedi.cz/article/reziser-filmu-love-vsichni-se-milujeme-radi>>

Sellier, G. Scènes de sexe dans "La vie d'Adèle" : oui, les réalisatrices ont un regard différent. L'OBS Le Plus [online] 2015- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <http://leplus.nouvelobs.com/contribution/1427189-scenes-de-sexe-dans-la-vie-d-adele-oui-les-realisatrices-ont-un-regard-different.html>

Shaimi, G. La vie, avec Adèle. Le Mauvais Coton [online]. 2013- [cit. 2017-05-12]. Přístup z: < <https://www.lemauvaiscoton.fr/cinema/analyse-la-vie-d-adele-abdellatif-kechiche/>>

Spencer, M. A largely allegorical scenario positing that all men are inherently fearful of female sexuality. SBS Movies [online]. 2009- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: <<http://www.sbs.com.au/movies/review/largely-allegorical-scenario-positing-all-men-are-inherently-fearful-female-sexuality>>

Šafránek, Š., Cannes : Noého film o fyzické lásce mezi třemi lidmi je překvapivě krotký, Hospodářské noviny [online]. Praha : 2015- [cit. 2017-05-10] Přístup z : < <http://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-64054370-gaspar-noe-love-cannes>>

Tisková konference v Cannes. In: Youtube [online]. 2015- [cit. 2017-05-14]. Přístup z: <<https://www.youtube.com/watch?v=zH0MBcwerxl&t=32s>>

Viro, P. Le Conseil d'Etat, raide mais juste avec les lois. Libération [online]. 2000- [cit. 2017-05-10]. Přístup z: http://www.liberation.fr/societe/2000/07/06/le-conseil-d-etat-raide-mais-juste-avec-les-lois_332222

<http://www.grasset.fr/king-kong-theorie-9782246686118>